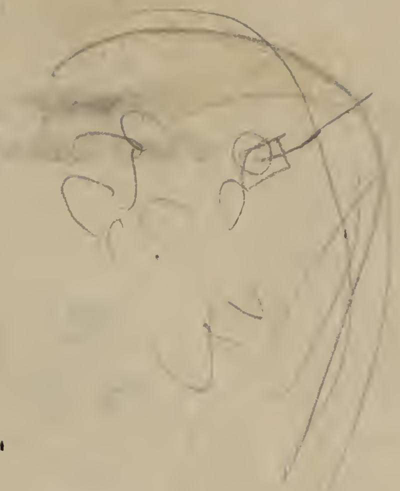
הגדה של פסח

ג׳ורום פנרים פורלבין

הריני מוכן ומזומן
לספר ביציאת מצרים
עם כל ישראל

קבוצת נוה-איתן שנת תש"ו

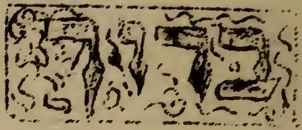
סופר במשך אלפי שנים את יום צאתו מבית עבדים, ודרך כל מחילות השעבוד והאימים והאינקויזיציה והשמד והפרעות, נושאת האומה בלבה את הגעגועים לחופש ומביאה אותם לידי בטוי עממי אשר לא ישמח על כל נפש מישראל, על כל נפש עניה ומרודה!

מאבות אל בנים דרך כל הדורות נמסר דבר יציאת מצרים כזכרון אישי אשר איננו כשדיר ואיננו דוהה "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים".

אין לך שיא של הכרה הסטורית כרושם מזה, ואין לך הת- מזגות של יחיד בכלל - ברחבי כדור הארץ ובעמקי הדורות - גדולה מאשר בצד פדגוגי זה. היכנה יצירה ספרותית מחנ- כת יותר לתעוב העבדות, לאהבת החירות - כספור השעבוד ליציאת מצרים? אישנו עוד זכרון עתיק כזה שכלו מופנה לקראת העתיד, שכולו סמל להודה ולעתידנו - כ"זכור יציאת מצרים"? איזה יצר חירות עמוק שבוע בלב עם, שיכול היה באביב ימיו ליצר יצירה גאונית כזאת ולמסר אותה מדור לדור.

עבדים היינו...

"כי תקנה עבד עברי, שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי
חנם" - ומתי נצא אנו לחפשי?...
אמרת עוד: "וקדשתם את שנת החמישים שנה וקראתם דרור
בארץ לכל יושביה, יובל היא תהיה לכם, ושבתם איש לאחוזתו
ואיש אל משפחתו תשובו" - ומתי תקרא דרור לנו? ומתי תשיבנו
אל אחוזתנו?
ראה מה רבים היובלות, אשר בהם אנו שקועים בחושך, בדלות
בעלבון בעינויים, - מתי נשתחרר? מתי נגאל? מתי יופיע אורך
עלינו?
אמרת עוד: "וכי יכה איש את עין עבדו או את עין אמתו
ושחתה - לחפשי ישלחנה תחת עינו;
ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל - לחפשי ישלחנה תחת שנו"
ואנו, עבדיך, אשר מחצת ורצצת את כל אברינו בגלות, חשכה
ונוראה - מתי תשלחנו לחפשי?
התדרוש מאת בני אדם את הצדק, אשר אתה תרמסנו ברגלים?
התדרוש, כי ישחרר אדם איש את עבדו, ואתה תכלאנו בכלא אלפי
שנה?
זה אלפי שנה אתה שופך את חמתך עלינו, - המעט הוא?
זה אלפי שנה אין לנו אף רגע אחד של מנוחה, - המעט הוא?
זה אלפי שנה אנחנו יוצאים מכבלים לכבלים, מאסורים לאסו-
רים, - המעט הוא?
אמרת עוד": ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני, אשתי ואת
בני, לא אצא חפשי - והגישו אדניו אל האלהים והגישו אל
הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו
לעולם - ההננו כעבד הנרצע ההוא? האמרנו גם אנו: "אהבנו
את אדנינו לא נצא חפשי?"
האיננו שואפים אל החופש, אל הדרור? האיננו מתפרצים לצאת
מבור הכלא, בור הגלות?
האיננו מתפרצים לנתק את כבלי העבדות אשר בהם אסרתנו
מיום גליתנו מארצנו?

אתה ד' אלהינו מלך
העולם אשר בחר בנו
מכל עם ורוממנו מכל לשון
וקדשנו במצותיו. ותתן לנו
ד' אלהינו באהבה מועדים
לשמחה חגים וזמנים לששון.
את יום חג המצות הזה, זמן
חירותנו מקרא קודש זכר
ליציאת מצרים. כי בנו בחרת
ואותנו קדשת מכל העמים.
ומועדי קדשך בשמחה ובששון
הנחלתנו.

ברוך אתה ד' מקדש ישראל
והזמנים.

ברוך אתה ד' אלהינו מלך העולם שהחיינו וקימנו
והגיענו לזמן הזה.

מה ?

נשתנה הלילה הזה מכל הלילות

שבכל הלילות אנו אוכלים חמץ ומצה

הלילה הזה כלו מצה.

שבכל הלילות אנו אוכלים שאר ירקות.

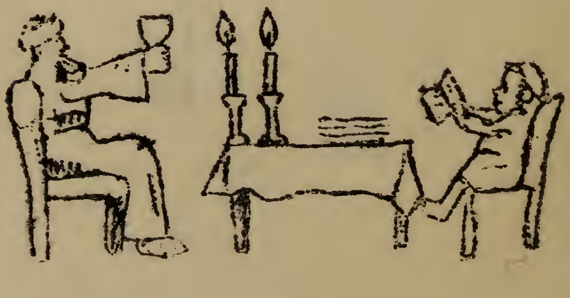
הלילה הזה כלו מרור.

שבכל הלילות אין אנו מטבילים אפילו פעם אחת

הלילה הזה שתי פעמים.

שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין

הלילה הזה כלנו מסבין.

היינו לפרעה במצרים,ויוציאנו ד'אלהנו מסם ביד
חזקה ובזרוע נסויה.ואלו לא הוציא הקדוס ברוך הוא
את אבותינו ממצרים,הרי אנו ובנינו ובני בנינו מסועבדים
היינו לפרעה במצרים.ואפילו כלנו חכמים,כלנו נבונים,כלנו
זקנים,כלנו יודעים את התורה - מצוה עלינו לספר ביציאת
מצרים וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה מסובח.

עבדים היינו (סירה)
עתה בני חורין

מעסה ברבי אליעזר,ברבי יהוסע ורבי אלעזר בן עזריה
ורבי עקיבא ורבי טרפון,סהיו מסובים בבני ברק,והיו
מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה,עד סבאו תלמי-
דיהם ואמרו להם:רבותינו!הגיע זמן קריאת סמע סל
סחרית.

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו, שנאמר: ויאמר יהושע אל כל העם, כה אמר יי אלהי ישראל, בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם, תרח אבי אברהם ואבי נחור, ויעבדו אלהים אחרים. ואקח את אביכם את אבר"ם מעבר הנהר, ואולך אותו בכל ארץ כנען, וארבה את זרעו, ואתן - לו את יצחק, ואתן ליצחק את יעקב ואת עשו, ואתן לעשו את הר שעיר לרשת אותו, ויעקב ובניו ירדו מצרים.

ברוך שומר הבטחתו לישראל, ברוך הוא שהקדוש ברוך הוא חשב את הקץ לעשות כמה שנאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים, שנאמר: ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה, וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנוכי, ואחרי כן יצאו ברכש גדול.

שעמדה לאבותינו

ולנו שלא אחד

בלבד עמד עלינו

לכלותינו, אלא

שבכל דור ודור

עומדים עלינו

לכלותינו, והקדוש

ברוך - הוא מצילנו

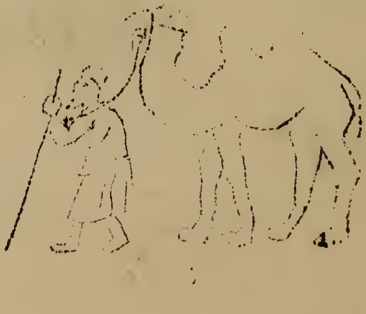
מידם.

צא

ולמד מה בקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו,שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן בקש לעקר את הכל,שנאמר: ארמי אובד אבי,וירד מצרימה,ויגר שם במתי מעט,ויהי שם לגוי גדול עצום ורב.וירד מצרימה אנוס על פי הדבור. ויגר שם, – מלמד שלא ירד יעקב אבינו להשתקע במצרים אלא לגור שם,שנאמר:ויאמרו אל פרעה לגור בארץ באנו, כי אין מרעה לצאן,אשר לעבדיך,כי כבד הרעב בארץ כנען,ועתה ישבו-נא עבדיך בארץ גשן.

במתי

מעט – כמו שנאמר:בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה ועתה שמך ד' אלהיך ככוכבי השמים לרב.ויהי שם לגוי גדול,מלמד שהיו ישראל מצוינים שם,גוי עצום,כמו שנאמר:ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד,מאד ותמלא הארץ אותם.ורב,כמו שנאמר:רבבה כצמח השדה נתתיך,ותרבי ותגדלי,ותבואי בעדי עדיים,שדים נכונו ושערך צמח ואת ערם ועריה:ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמיך,ואמר לך בדמיך חיי ואמר לך בדמיך חיי.

וירעו אותנו המצרים, ויענונו, ויתנו עלינו עבודה קשה. וירעו אותנו המצרים, כמה שנאמר הבה נתחכמה לו פן ירבה, והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו, ונלחם בנו ועלה מן הארץ. ויענונו, כמה שנאמר: וישימו עליו שרי מסים למען ענותו בסבלותם, ויבן ערי מסכנות לפרעה, את פתום ואת רעמסס. ויתנו עלינו עבודה קשה, כמה שנאמר: ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך.

ו כ א ש ר י ע נ ו א ו ת ו

כ ן י ר ב ה ו כ ן י פ ר ו ץ.

ו ע ת ה ל כ ו ע ב ד ו -ותבן לא ינתן לכם.

היו בני יסראל מקוססים את הקס
במדבר ורומסים בחומר ובקס:היה הקס נוקב
את עקביהם והדם כמבוסס בחומר.רחל בת בנו
סל יותלה היתה הרה ללדת ורמסה בחומר עם
בעלה ויצא הולד ממעיה ונתערב בטוך המלבן.
וירד מלאך מכאל והעלהו לפני כסא הכבוד.
באותו לילה נגזר גזר דין על מצרים.

ו נ צ ע ק א ל ד' א ל ה י א ב ו ת י נ ו

ו י ס מ ע ד' א ת ק ו ל נ ו ו י ר א א ת

ע נ י נ ו ו א ת ע מ ל נ ו ו א ת ל ח צ נ ו.

ונצעק אל ד' אלהינו,כמה סנאמר:ויהי בימים הרבים ההם
וימת מלך מצרים ,ויאנחו בני יסראל מן העבודה ויזעקו
ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה.וישמע ד' את קולנו,
כמה סנאמר:וישמע אלהים את נאקתם ויזכר אלהים את בריתו
את אברהם את יצחק ואת יעקב.

וירא את ענ״נו זו פרישות דרך ארץ,כמה סנאמר:ו״רא אלהים את בני יסראל וידע אלה״ם.ואת עמלנו אלו הבנים,כמו סנאמר:כל הבן הילוד היאורה תסליחהו וכל הבת תחיון.ואת לחצנו זו הדחק,כמה סנאמר גם ראיתי את הלחץ אסר מצרים לוחצים אותם.

משה היה רועה את צאן יתרו חתנו כהן מדין וינהג את הצאן אחר המדבר ויבוא אל הר האלהים חרבה.וירא מלאך ד׳ אליו בלבת האש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל;ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר ראה ראיתי את עני עמי אסר במצרים ואת צעקתם סמע-תי מפני נוגסיו כי ידעתי את מכאוביו.וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו מן הארץ ההיא אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש.

ועתה הנה צעקת בני יסראל באה אלי וגם ראי-תי את הלחץ אסר מצרים לוחצים אותם:ועתה לכה ואסלחך אל פרעה והוצא את עמי בני יסראל ממצרים.

לך בא מצרימה ובאת אל הנעני״ם והאומללים אל כל הנאנ-חים והנבכאים ואמרת אליהם כי אומללים הם ולא ידעו וכי גדול עניים וגדולים מכאוביהם ונורא לחצם והם לא יאמינו ופקחת עיניהם בחוזק יד על כל עניים ועל כל לחצם – וגאלת אותם ועשית מן התולעים – אדם ומן האדם -עם ומעפרות חול – ארץ.

ויוציאנו יי ממצרים, לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף ולא על ידי שליח ,אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו , שנאמר :ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה,והכיתי כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה, ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני ד׳. ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה אני ולא מלאך. והכיתי כל בכור בארץ מצרים אני ולא שרף. ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני ד׳, אני הוא ולא שליח, אני ד׳ אני הוא ולא אחר.

ו י ו צ י א נ ו ד׳ ממצרים ביד חזקה

ובזרוע נטויה ובמורא גדול ובאותות ובמופתים.

ויהי מקץ שלושים שנה וארבע מאות שנה,
ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ד׳
מארץ מצרים: ל י ל ש מ ו ר י ם
ה ו א ל ד׳ ל ה ו צ י א ם מ א ר ץ
מ צ ר י ם ה ו א ב ל י ל ה ה ז ה
ל ד׳ ש מ ו ר י ם ל כ ל ב נ י
י ש ר א ל ל ד ו ר ו ת ם .

ז כ ו ר א ת ה י ו ם ה ז ה

א ש ר י צ א ת ם מ מ צ ר י ם מ ב י ת

ע ב ד י ם .

כשעמדו ישראל על הים היו שבטים מנצחים זה עם זה. זה אומר: אני יורד תחילה לים, וזה אומר: אין אני יורד תחילה לים. מתוך שהיו עומדין ונוטלין עצה אלו ואלו, קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחילה. באותה שעה היה משה מאריך בתפילה. אמר לו הקדוש ברוך הוא: ידידי טובעים בים ואתה עומד ומרבה בתפילה לפני! אמר לפניו: רבונו של עולם, ומה בידי לעשות? אמר לו: דבר אל בני ישראל ויסעו ואתה הרם את מטך".

לפיכך זכה יהודה לעשות ממשלה בישראל שנאמר: היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו. "מה טעם "היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו?"
משום ש"הים ראה וינס".

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לועז. היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו. הים ראה וינס הירדן יסוב לאחור ההרים רקדו כאלים, גבעות כבני צאן. מה לך הים כי תנוס, הירדן תסב לאחור, ההרים תרקדו כאילים, גבעות כבני צאן מלפני ד' חולי ארץ מלפני אלה יעקב ההופכי הצור אגם מים, חלמיש למעינו מים.

בשעה שבקש הקדוש ברוך הוא להטביע את מצרים בים
עמד עזא שר צבא של מצרים ונשתטח לפני הקדוש
ברוך הוא ואמר לפניו: רבונו של עולם - במדת הרחמים בראת
עולמך, למה אתה רוצה להטביע את בני? מיד כנס הקדוש ברוך
הוא כל פמליה של מעלה ואמר להם: הוו דנים ביני ובין עזא
שר של מצרים. התחילו שרי האומות מלמדים סנגוריה על מצרים
כיון שראה מיכאל כך, רמז לגבריאל ושט למצרים שיטה אחת
ושמט לבנה עם טיט ותינוק אחד שמת שמשקעוהו בבנין ובא
ועמד לפני הקדוש ברוך הוא ואמר: רבונו של עולם כך שעבדו
את בניך. מיד ישב עליהם הקדוש ברוך הוא במדת הדין וטבעם
בים. באותה שעה בקשו מלאכי השרת לאמר שירה לפני הקדוש
ברוך הוא. אמר להם הקדוש ברוך הוא:

מעשה ידי טובעים בים

ואתם אומרים שירה לפני.

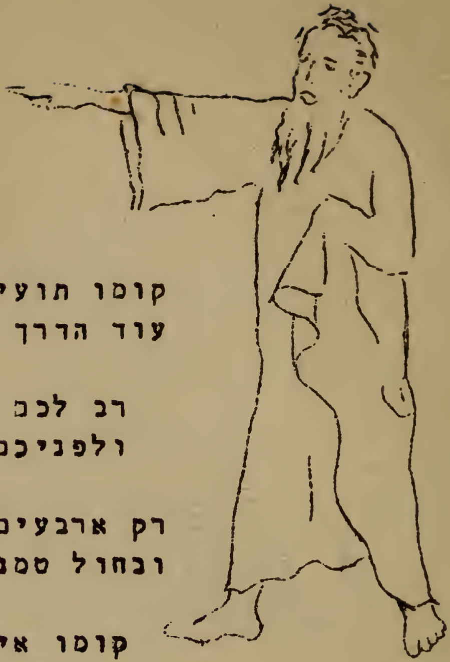

בכל דור ודור חייב אדם לראו
את עצמו כאילו הוא יצא
ממצרים.

שנאמר: והגדת לבנך ביום
ההוא לאמר: בעבור זה עשה לי
ד' בצאתי ממצרים. לא את אבותי
בלבד גאל הקדוש ברוך הוא
אלא אף אותנו גאל עמהם.

שנאמר: ואותנו הוציא משם
למען הביא אותנו לתת לנו
את הארץ אשר נשבע לאבותינו.

קומו תועי מדבר, צאו מתוך השממה ;
עוד הדרך רב , עוד רבה המלחמה .

רב לכם לנוח , לנוד בערבה –
ולפניכם פרושה דרך גדולה, רחבה .

רק ארבעים שנה נתע בין ההרים –
ובחול טמנו שיב רבוא פגרים .

קומו איפוא נדים ! עזבו את השממה !
אך אל יעל קולכם, דרכו עוז בדממה !

פן צעדכם ירגיז מדבר ונרדמיו –
איש איש בלבבו ישמע הד פעמיו !

איש בלבבו ישמע קול אל הדובר :
לך ישראל ארץ חדשה אתה עובר !

לא ! לא לחם קלוקל, שלו ודגן שמים –
לחם עצב תאכל , פרי עמל ידים !

לא! לא אוהל תוהו ועליות שחקים –
בית אחד תבנה , אוהל אחד תקים !

כי מלבד המדבר תחת השמים –
עוד לאלה עולם גדול רחב ידים .

ומלבד יליל ישימון דמי הציה –
תרגש תחת שמשו ארץ יפה-פיה.

רבן גמליאל היה אומר: כל שלא אמר שלשה דברים אלה בפסח לא יצא ידי חובתו.

ואלו הן:

פסח מצה ומרור

פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית המקדש היה קים על שום מה?על שום שפסח הקדוש ברוך הוא על בתי אבותינו במצרים.

מצה זו שאנו אוכלים על שום מה?על שום שנגאלו אבו-תינו ממצרים שנאמר:ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עוגות מצות כי לא חמץ.

מרור זה שאנו אוכלים על שום מה?על שום שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים.

שפך חמתך על הגויים אשר לא ידעוך

ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו. כי

אכל את יעקב ואת נוהו השמו. שפך

עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם.

תרדף באף ותשמידם מתחת שמי ה'

אם ילבינו ספרכם כשלג -לא יכס על הדם,דם הרצח
ועל שחור תרמיתכם המתועבת--
אך ריק תהגו!לא יהיה ישראל בארצו לעבד,
זו ארצו בעבר,בעתיד ולנצח!

לא יקום דברכם,פרי בגד!
תופר עצתכם קציני מעל,
אם תהומות תכרו לרגלינו - בגויות גבורים נגשרם,
אם הרים תערמו על דרכנו- נעפילה ונעל....

מפתח ביתנו גנבתם - נפרץ בכל סדק בלי פחד!
ואם מדמנו יאדם כל שביל ביהודה ומשעול...
ועוד ממרום הר ישראל נחזה,בפרקנו העול,
איך ספר כחש ימח עם שם מחבריו גם יחד!

אם קצרה ידנו להציל לקוחים למות - אנחנו, המוצלים, אחראים לשארית ישראל. אין כתפים אחרות להטיל עליהם. אין גבולות-חבא מאחוריו:

העובדה, כי אותנו הניצבים כאן הטלה גורל ישראל אל החוף מחייבת. אי אפשר בלא [illegible].

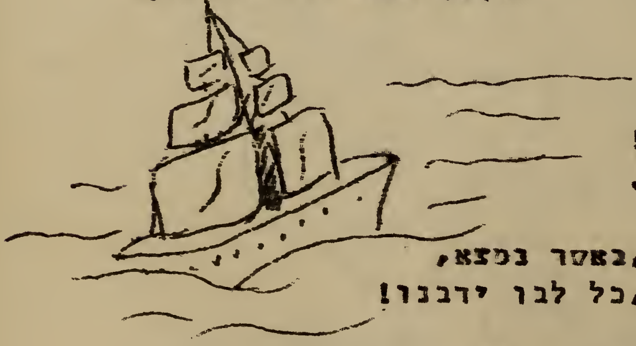
[illegible] מכוון פניו כלפי ציון. בציון חייב [illegible] לכוון את פניו לסוכת ישראל הנופלת. הנופלת בכל [illegible] ובכל הדרכים.

בכל יום ויום חייב אדם לראות את עצמו כמי שמכריע את הקו: ליציאת או להארכת הגלות.

יהיו כל מעיינו מכוונים לקריעת הים ולקבלת שבים.

לרבוא רבבות אחינו
המעונים, נאנחים,
לכל גולה, פליט אומלל,
שהרחיקם [illegible] גורל
מגבול ארצנו הקטנה

תהא שנה זו אחרונה
לגלותנו ולענינו;
יבואו, יחצו הים,
לחיות חיי חרות אורים
יבואו הנה בני חורים.

לבנו בא עז, דרכנו בא עוז!
לעזרת העם, לעזרת העם...

בפ?אל תשאלו, באשר נמצא,
במי?אל תבדקו, כל לבו ידבנו!

כי צרת האומה בלבבו נגעה
הכחנה יאסף, אל נא נבדילנו!

וזאת התורה

התאחזות   הסתפקות במועט   התמדה

מאי הסתפקות במועט ? פת לחם שתספיק לשנים
אל נא יאכלנה האדם, אך גם אל יסחר בחציה !
נתן יתננה לרעב !

מאי התאחזות ? כל איש מישראל על אדמת ישראל
חיב להתערות בתוכה ולו גם בשרשי צפרניו ;
אולם בפועל ממש : לנסך על עפרה זעתו ,
נסך יום יום ,נסך קדש בלעדיו לא יעסק השורש ,
הטות יום יום את האזן ללחשי הקרקע הפלאי ,
לחש הלחשים , המסתתר , הנוסך בטחון .

בזכות ארבעה דברים נגאלו אבותינו ממצרים.
שלא שינו את שמם ולא שינו את לשונם ולא דברו
לשון רע ולא נמצא בהם אחד פורץ בערוה.
לא שינו את שמם: ראובן ושמעון יצאו - ראובן
ושמעון עלו.
ולא שינו את לשונם: שהיו מדברים בלשון הקדש.

מודך כי ענתני ותהי לי
לישועה.
אבן מאסו הבונים היתה לראש
פנה.
מאת ד' היתה זאת היא נפלאת
בעינינו.
זה היום עשה ד' נגילה
ונשמחה בו.

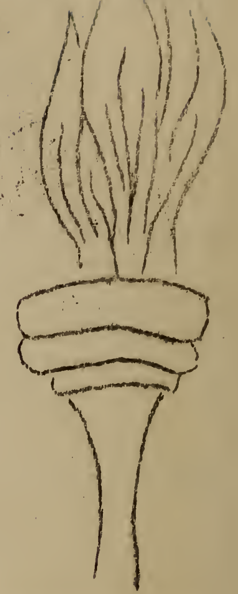
לפיכך אנחנו חייבים להודות ולהלל
למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלה. הוציאנו
מעבדות לחרות מיגון לשמחה מאבל ליום טוב ומאפלה
לאור גדול ומשעבוד לגאולה ונאמר לפניו שירה חדשה
הללויה!

ל ההרים - שאו קולכם - שיר חדש (שיר)

עורו [illegible] ישראל !
עורה [illegible] הסגולה !
הנה [illegible]
על ההרים [illegible] המבשר
תקשיבו [illegible]
בשמי [illegible] המבשר.

קומו, [illegible] ובזקניכם
ומקלותיכם על [illegible]
מי שואף [illegible] ולדור
יקום, יבוא [illegible].

עורה, התעוררי
עורה [illegible] !

אדיר במלוכה, בחור כהלכה, גדודיו יאמרו לו: לך ולך
לך כי לך, לך אף לך, לך ה' הממלכה, כי לו נאה, כי לו יאה
דגול במלוכה, הדור כהלכה, ותיקיו יאמרו לו: לך ולך ...
זכאי במלוכה, חסין כהלכה, טפסריו יאמרו לו: לך ולך...
יחיד במלוכה, כביר כהלכה, למודיו יאמרו לו: לך ולך ...
מלך במלוכה, נורא כהלכה, טביביו יאמרו לו: לך ולך ...
עניו במלוכה, פודה כהלכה, צדיקיו יאמרו לו: לך ולך ...
קדוש במלוכה, רחום כהלכה, שנאניו יאמרו לו: לך ולך ...
תקיף במלוכה, תומך כהלכה, תמימיו יאמרו לו: לך ולך ...
לך כי לך, לך אף לך, לך יי הממלכה: כי לו נאה, כי לו יאה.

ברוך אשר גאלנו וגאל אבותינו ממצרים והגיענו הלילה הזה לאכל בו מצה ומרור. כן יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך ונודה לך שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו.

הלל

סדור פסח כהלכתו
בכל משפטו וחוקתו
כאשר זכינו לסדר אותו
כן נזכה לעשותו
זך שוכן מעונה
קומם קהל עדת מי מנה
בקרוב נהל נטעי כנה
פדויים לציון ברנה.

לשנה הבאה בירושלים הבנויה

חד גדיא.

חד גדיא, דזבין אבא בתרי זוזי.
חד גדיא, חד גדיא.

ואתא סונרא
ואכלה לגדיא

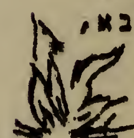
ואתא כלבא,
ונשך לשונרא,

ואתא חוטרא,
והכה לכלבא,

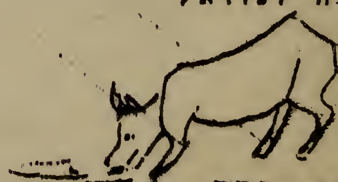
ואתא נורא,
ושרף לחוטרא

ואתא מיא,
וכבה לנורא,

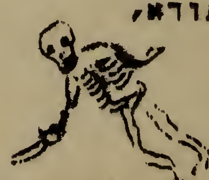
ואתא תורא,
ושתא למיא,

ואתא סוחט,
ושחט לתורא,

ואתא מלאך המות,
וסחט לשוחט,

ואתא הקדוש ברוך הוא,
ושחט למלאך המות,